

Memòries d'en Yago (VIII)

Un relat de: [Biel Martí](#)

Ja en època escolar, vaig seguir escrivint i em vaig presentar a dos concursos més. Un del meu institut, on vaig obtenir un accèssit i un altre del barri, en el que vaig tornar a guanyar. Albergava la imatge que escriure em donava tot allò que l'estiu o, millor dit, el succeït al meu món interior aquell estiu, m'havia tret. No em vaig adonar, quan els meus escrits començaren a circular entre la gent que coneixia, que eren el retrat del meu món, el que jo m'havia creat. El que aconseguia escrivint no era ofegar malestars, sinó que els transformava en imaginació per amagar-los i que passessin desapercebuts, quan allò que obtenia era un magatzem de residus tòxics de tot el que m'envoltava. Inconscientment començava a entendre el que succeïa al meu voltant, a casa meva, i deixava d'aquest inconscient sediments escrits en paper mida foli. Així fou, escrivint, com vaig despertar l'interès proteccionista de la professora de literatura, Anna León, que escrivia llibres per un petit editorial de Yago, formava part dels jurats literaris del institut al que vaig anar fins entrar a la universitat. M'hi vaig presentar cada any i cada any guanyava un premi, el primer en tres ocasions, el segon en una ocasió. Ella es va oferir a anar-me corregint els escrits i, de pas, exercia sobre mi la seva influència, ensenyant-me estils i autors nous. A mi em servia per recolzar-me, a ella per tenir un aprenent que la admirés. Aproximadament un cop al mes quedàvem fora de l'horari escolar i m'instruïa, això durà els quatre cursos de l'institut. La frase més comuna, que em vaig creure fins a la publicació de "La ciutat protegida", era la que pronunciaven aquells a qui no els acabava d'agradar la meva obra o dubtaven de la meva capacitat narrativa i que l'exposaven intentant resultar animosament sincers o sincerament realistes i era una frase del tipus: "Escrius molt bé, però et falta madurar i depurar el teu estil". Aquesta frase venia o acostumava a venir aparellada amb algun que altre consell a mode de fals expert, de la mena: "Llegeix més" o "Visita als clàssics". Certament els vaig fer una visita, però mai vaig aconseguir ni ho he fet encara passar del primer capítol de llibres com "Homer" o "La Ilíada", ni dels clàssics moderns com "Ulisses" o "La muntanya màgica". Seguint amb l'Anna León, em vaig anar creant la imatge que ella seria qui portaria els meus contes i històries fins les editorials i, pràcticament, escrivia per a ella. Si el dia abans de la nostra reunió mensual no tenia res nou escrit, podia passar-me unes quantes hores inventant-ho, encara que sortís dolent i sense futur. Perquè una de les coses que vaig aprendre millor fou que, el talent, independentment de la seva qualitat, s'ha de forçar. Un no ha d'assentar-se a escriure, o posar-se a pintar, dibuixar, dissenyar o el que sigui només quan està inspirat. No hi ha millor al·licient que una pàgina en blanc per estimular-lo.

Però aquells anys no foren només literatura. Com he dit abans, aquesta servia per evadir-me. Una de les coses que més ens marcà a tota la família fou quan el pare i la mare reberen una nota de l'escola, demanant una entrevista urgent sobre la Èlia. Pel que es veu, la criatura, d'onze anys aleshores, presentà, per les festes de Sant Yago, un poema macabre, negre i del tot pessimista que alarmà als seus mestres. El seu món interior havia estat descobert i ara pretenien transformar-lo. Començà a visitar a un psicòleg infantil, amb qui es portava a matar, que intentava fer-la sortir de la seva closca. A cada visita, la Èlia sortia plorant o tan enfadada que no canviava d'humor fins al cap d'uns dies. La meva relació amb ella, que ja venia truncada des de la meva entrada a l'institut, es demorà fins a tal punt que no parlàvem més que en ocasions puntuals, i sobre temes que no portaven enlloc. Però no solament amb mi, la Èlia passà a ser una autista, es tancava a la seva habitació i sortia només per menjar, ja no jugava sola ja que ni tan sols jugava, només escrivia poesia o dibuixava. El suport que necessitava no li arribà a més, de cap lloc. El pare no fou capaç d'aguantar aquella pressió i s'amagava, no parlant mai del tema; la mare es mostrava freda i es limitava a acatar les instruccions del psicòleg i les professores. L'Andrea era totalment autònoma, als seus vint anys i no se li veia el pèl. Jo, a la meva manera, vaig reaccionar de forma semblant al meu pare i em limitava a patir en silenci la situació de la menor de tots. Als pocs mesos d'anar al psicòleg, aquest derivà el cas a una psiquiatra que la tractà durant uns mesos més. A recomanació terapèutica, la Èlia ingressà en una institució mental el 16 de juny de 1.988. Fins un temps més tard no vaig entendre el per què d'aquella urgència. Millor no haver-ho entès mai. La Èlia tenia dotze anys. Respecte a la literatura de collita pròpia, veia en el meu futur dues possibilitats. La primera d'elles, la que més em creia era que mai publicaria res, que tots aquells escrits quedarien oblidats en un calaix, amb les pàgines groguejant i perdent la tinta. La segona, en la que confiava sense fer-me falses expectatives, era que, o bé l'Anna León, o bé a l'editorial del meu pare, s'editarïen. Clar que la segona d'elles quedava pràcticament descartada d'inici, ja que l'editorial del pare es dedicava casi únicament a llibres d'assaig, malgrat que comptaven amb alguna que altra novel·la, principalment de periodistes o assagistes ja col·laboradors. La meva esperança no radicava en una novel·la llarga, sinó en una recopilació de contes. Però si alguna cosa faltava a la història literària de Yago eren antologies de joves escriptors. L'Anna León m'advertí d'això i, d'altres boques m'arribà que el risc corregut per una editorial era mínim, anaven a allò segur, i els contes solien resultar fracassos comercials. Jo no era un d'aquells artistes estereotipats, que viuen només pel seu art i no tenen fins comercials; el meu somni era publicar un llibre, veure el meu nom sobre un títol inventat, cents de pàgines escrites des de la meva ment, en un format elegant i de presentació impecable. Volia passar per davant d'una llibreria i que allí estigués

el meu llibre. Amb una foto a la contra - portada i la breu biografia de l'autor. Aquest era el meu somni. Per aquells temps, el meu millor amic, malgrat tot el succeït l'estiu de la Brigitte, seguia essent en Leandro. Anàvem a diferents instituts de la capital, a l'igual que vam anar a diferents escoles. Encara així reanimàvem l'amistat en època hivernal i ens reuníem a casa meva per fer els deures, o anàvem al cine els caps de setmana, i després començàrem a jugar en el mateix equip. S'iniciaren també els nostres tombs nocturns, amb certa precocitat. Sortíem per la molt coneguda Plaça del Mar, prop del port de Yago i ens preniem algunes cerveses, normalment asseguts en unes escales, veient passar la joventut. Ens acompanyaven col·legues d'institut, alguns dels quals es mantingueren en el temps i passaren a ser amics de veritat. Què era para mi un amic de veritat? Algú en qui es pot confiar a cegues, que no et jutjarà mai arbitràriament, que no et fallarà en los moments difícils... i un etcètera no gaire llarg. Al cap dels anys, els amics de veritat no resulten ser els deu, o vuit amb els que et mous més, sinó els dos o tres que avancen i maduren amb tu. Vaig aprendre que l'amistat sòl ser recíproca; així com l'amor divergeix per les parts que el formen, difícilment ens cau bé algú a qui caiem malament i viceversa, és a dir, difícilment ens cau malament algú a qui acostumem a caure bé. Però el sentiment d'amistat transcendeix molt més lluny d'una cosa tan simple com el caure's bé. L'amistat comprèn el compartir sentiments, el mal d'un suposa el propi. De forma difosa neix un sentiment d'amor cap a l'altre, un amor que no es de parent o d'atracció, és una sensació de formar part d'alguna cosa, tot resumit en aquella famosa frase que diu: "Pots comptar amb mi". L'altre sap, sense posar-se a pensar-ho, que pot comptar amb tu, i al revés.

Això no passa amb la persona de qui acabes enamorant-te, almenys de la mateixa manera. Cosa que no vaig comprendre encara. En els cursos del 88 i el 89 ocorregué una cosa de la que encara em sorprenç avui. De ser una espècie d'home invisible, vaig passar a ser una espècie de Don Joan. Durant cert temps em sortiren fans de sota les pedres. Jo li agradava a la tal i a la seva amiga, i resultava que a la amiga de la qual també, mentre que la de més enllà es tornava boja pels meus ossos. I això em donà ales. Em vaig convertir en el típic fatxenda que es passeja amb aire altiu. Però sota aquella aparença, entre mitges núvies, anhelava trobar-me de nou amb la Clara, aspirant a que ella veiés en mi el canvi incompreensible que d'altres havien vist. Escriure resultava un dels punts cardinals d'aquest estrany fenomen. I entre aquesta eufòria vaig rebre una carta de l'Anna León, a qui havia estat veient més sovint que abans, on deia que per motius que no podia explicar-me havia de tallar, de moment, la nostre relació. M'animava a seguir escrivint i profetitzava noves trobades posteriors, però per ara em deixava a l'estacada. Perquè així em vaig sentir, a l'estacada. Com si de sobte, en plena inspiració creativa, m'hagués quedat sense paper, sense bolígraf o sense res amb què plasmar-ho, sabent a més, que ja no podria recuperar aquella inspiració i es perdria en la memòria. La vaig trucar amb insistència i li vaig enviar una carta de recança queixant-me de la seva conducta. No vaig rebre resposta. Al cap de poc, quasi com a venjança, vaig començar novament a enviar contes a concursos, però només guanyava els de l'institut i algun de petit, de manera que els ànims anaren decaient lentament, pesadament, tement que no tornarien mai més.

D'entre les noies amb les que em vaig relacionar durant els meus quinze i setze anys cap va calar fons, però només acomplir els disset, una despertà en mi vertader interès. Es deia Laura i era filla d'una amiga de ma mare. Ens coneguèrem en un dinar conjunt de les nostres famílies, el dia del meu sant (patró de la ciutat), i al poc temps, amb l'excusa de viure a prop, passava a buscar-me per un pis on em donaven classes particulars de matemàtiques i física. Anàvem a prendre alguna cosa i xerràvem. No vaig creure que seria algú especial a la meva vida fins que, al fer-li un petó per primer cop, vaig tenir una sensació distinta a les demés. Em despertà un vici de petonejar-la. Havia tingut, com he escrit abans, alguna que altra relació amb noies, però resultaren superficials i difoses. La intensitat de la història viscuda amb la Laura superà totes les expectatives hagudes. Ella era una noia un any menor (setze comptava aleshores, disset recent estrenats jo), de caràcter extravertit però ingenu, divertida, de parlar fàcil. Jo era el típic adolescent que ho sap tot. A demés, tenia més experiència que ella en temes sentimentals, era més popular i escriure em dava un aire d'artista que realment no tenia. Al principi em sentia superior, però poc a poc vaig acabar depenent d'ella i, d'aquella manera, vaig oblidar la Clara.